SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025-2028
ROK AKADEMICKI: 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	**MORFOLOGIA JĘZYKA POLSKIEGO Z KULTURĄ JĘZYKA**
Kod przedmiotu*	L 29
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Filologiczny Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Onomastyki
Kierunek studiów	Logopedia z nauczaniem języka polskiego jako obcego
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia (licencjackie)
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok I, semestr 2
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot obowiązkowy
Język wykładowy	Język polski
Koordynator	dr Barbara Drozd
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Barbara Drozd językoznawcy z IPiD

1.1.Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	**Liczba pkt. ECTS**
2	15	30							4

1.2. Sposób realizacji zajęć
☒ zajęcia w formie tradycyjnej
☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)
Przedmiot zakończony egzaminem
ćwiczenia – zal. z oceną
wykład – zal. bez oceny

2.WYMAGANIA WSTĘPNE

Ogólna wiedza o systemie gramatycznym języka polskiego na poziomie szkoły średniej;
Chęć doskonalenia wiadomości dotyczących słowotwórstwa oraz fleksji języka polskiego.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ , TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Poznanie podstawowej terminologii związanej z morfologią języka polskiego.
C2	Kształcenie umiejętności krytycznej analizy zjawisk obserwowanych we współczesnym języku polskim (na poziomie fleksyjnym i słowotwórczym).
C3	Wykształcenie samoświadomości językowej studentów, dzięki ćwiczeniom umiejętności posługiwania się poprawnymi konstrukcjami językowymi w mowie i piśmie.
C4	Kształtowanie umiejętności rozpoznawania i poprawiania błędów fleksyjnych i słowotwórczych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Student/ka ma gruntowną wiedzę dotyczącą kultury języka (błędów fleksyjnych i słowotwórczych); Wie, jak wykorzystać wiedzę z morfologii języka polskiego do terapii logopedycznej oraz nauczania języka polskiego jako obcego. Zna podstawowe pojęcia dotyczące słowotwórstwa oraz fleksji.	K_W05 E1L.W2
EK_02	Student/ka umie zastosować w praktyce (terapii logopedycznej oraz w nauczaniu języka polskiego jako obcego) wiedzę z zakresu słowotwórstwa języka polskiego oraz fleksji.	K_U05 E.1L.U2
EK_03	Student/ka wykorzystuje reguły tworzenia i odmiany wyrazów do poprawnego komunikowania się. Analizuje przyczyny błędów językowych i ich wpływ na funkcjonowanie w społeczeństwie dzieci dwujęzycznych, obcokrajowców czy dzieci z zaburzeniami mowy.	K_K03 E.1L.K1

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Podstawowe pojęcia używane w słowotwórstwie: derywat, derywaty proste, złożone, podstawa słowotwórcza. Sposoby wyrażania podstawy słowotwórczej. Prezentacja i omówienie błędów związanych z wyborem niewłaściwej podstawy słowotwórczej.
2. Temat słowotwórczy oraz formant. Rodzaje tematu, alternacje występujące w temacie słowotwórczym. Prezentacja różnych rodzajów formantów. Przedstawienie i omówienie błędów językowych związanych z zastosowaniem niewłaściwego formantu.
3. Rodzaje derywacji. Charakterystyka derywacji prostych i złożonych. Prezentacja błędów związanych z używaniem formacji zbudowanych niezgodnie z polskimi modelami słowotwórczymi.
4. Charakterystyka kategorii słowotwórczych rzeczownika, czasownika i przymiotnika.
5. Omówienie paradygmatów odmiany rzeczownika, przymiotnika, zaimka, liczebnika.
6. Forma fleksyjna i jej budowa. Różne rodzaje tematów i końcówek fleksyjnych. Prezentacja Błędów fleksyjnych związanych z wyborem niewłaściwej postaci tematu i końcówki fleksyjnej.

7. Fleksja czasownika: podział na koniugacje. Tematy czasownika. Sposoby wyodrębniania tematu. Formy oparte na temacie czasu teraźniejszego i przeszłego.
8. Formy bezosobowe czasownika, imiesłowy, bezokoliczniki, ich budowa i funkcje.

B. Problematyka ćwiczeń

Treści merytoryczne
1. Analiza derywatów w różnych typach tekstów. Charakterystyka różnych typów podstaw słowotwórczych, tematów, formantów.
2. Analiza najczęstszych błędów słowotwórczych związanych m.in. z wyborem niewłaściwej podstawy słowotwórczej czy formantu. Poprawianie błędów słowotwórczych.
3. Rodzaje derywacji. Charakterystyka derywacji prostych i złożonych. Ćwiczenia na przykładach z konkretnych tekstów użytkowych.
4. Analiza błędów językowych, w formacjach, które zostały zbudowane niezgodnie z polskimi modelami słowotwórczymi.
5. Neologizmy i zapożyczenia – krytyczna ocena ich przydatności.
6. Kategorie słowotwórcze rzeczownika – analiza derywatów.
7. Kategorie słowotwórcze przymiotników i czasowników.
8. Budowa formy fleksyjnej: temat i końcówka. Analiza konkretnych przykładów
9. Analiza i przykłady błędów związanych z wyborem niewłaściwego wzorca odmiany oraz niewłaściwej postaci tematu i końcówki fleksyjnej.
10. Ćwiczenia związane z odmianą nazwisk. Charakterystyka błędów w odmianie nazwisk.
11. Funkcje składniowe oraz klasyfikacje semantyczne i formalne imiennych części mowy – rzeczowników, przymiotników, liczebników i zaimków. Przegląd końcówek paradygmatu rzeczownikowego, przymiotnikowego, liczebnikowego i zaimkowego
12. Ćwiczenia dotyczące właściwej odmiany liczebników i zaimków. Charakterystyka błędów związanych z odmianą tych części mowy.
13. Czasownik – klasyfikacja i funkcje. Podział czasownika na koniugacje. Tematy czasownika i sposoby ich wyodrębniania. Formy czasownika oparte na temacie czasu teraźniejszego. Formy czasownika oparte na temacie czasu przeszłego.
14. Formy bezosobowe, imiesłowy i bezokolicznik – budowa i funkcje.
15. Analiza i przykłady błędów związanych z niewłaściwym utworzeniem i użyciem imiesłowu.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład:

- Wykład problemowy
- Wykład z prezentacją multimedialną

Ćwiczenia:

- Analiza tekstów z dyskusją
- Praca w grupach
- Ćwiczenia indywidualne

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_ 01	egzamin pisemny (test z pytaniami otwartymi)	wykład
EK_ 02	ocena poprawności ćwiczeń wykonywanych w czasie zajęć, ocena odpowiedzi w czasie zajęć, kolokwium na koniec semestru (test z pytaniami otwartymi)	ćwiczenia
EK_03	Obserwacja w czasie zajęć, ocena egzaminu oraz ocena kolokwium	wykład ćwiczenia

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ćwiczenia:
Zaliczenie z oceną; Ocena końcowa jest wypadkową ocen cząstkowych otrzymywanych za:

- Aktywny udział w zajęciach
- Zadania wykonywane na zajęciach
- Napisanie kolokwium końcowego
- Ocenianie bieżące (zrozumienie omawianej tematyki, aktywność, rozwiązywanie ćwiczeń)

Wykład
Egzamin pisemny obejmuje treści omawiane na wykładach oraz znajomość wskazanych przez prowadzącego podręczników
Egzamin oceniany jest w skali:

- na ocenę bardzo dobrą – 91-100% poprawnych odpowiedzi
- na ocenę plus dobrą – 86-90%
- na ocenę dobrą – 76-85% poprawnych odpowiedzi
- na ocenę plus dostateczną – 71-75% poprawnych odpowiedzi
- na ocenę dostateczną – 60-70% poprawnych odpowiedzi
- na ocenę niedostateczną – poniżej 60% poprawnych odpowiedzi

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	15 Ć + 30 W
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta • Przygotowanie do zajęć	15

• Przygotowanie do egzaminu • Studiowanie literatury przedmiotu • Przygotowywanie referatów związanych ze znalezionymi przez siebie błędami językowymi	20 5 10
SUMA GODZIN	100
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- Bańko M., 2002, *Wykłady z polskiej fleksji*, Warszawa.
- Grzegorczykowa R., 1979, *Zarys słowotwórstwa polskiego*, Warszawa.
- Grzegorczykowa R., Laskowski R., Wróbel H., 1998, *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia*, Warszawa.
- Nagórko A., 1996, *Zarys gramatyki polskiej, Warszawa 1996. Nauka o języku dla polonistów*, red. S. Dubisz i in.
- Strutyński J., 1994, *Zarys gramatyki polskiej. Cz.2: Morfologia*, Kraków

Literatura uzupełniająca:

- Kaproń – Charzyńska I., 2005, *Derywacja ujemna we współczesnym języku polskim. Rzeczowniki i przymiotniki*, Toruń.
- Kreja B., 2000, *Z zagadnień ogólnych polskiego słowotwórstwa*, Gdańsk 2000.
- Siudzińska N., 2016, *Formacje ekspresywne we współczesnym języku polskim, (na przykładzie wybranych pospolitych nazw osobowych),* Warszawa.
- Waszakowa K., 1993, *Słowotwórstwo współczesnego języka polskiego. Rzeczowniki z formantami paradygmatycznymi*, Warszawa.
- Waszakowa K., 1994, Słowotwórstwo współczesnego języka polskiego. Rzeczowniki sufiksalne obce, Warszawa.
- Waszakowa K., 2019, *Internacjonalizacja w słowotwórstwie polszczyzny przełomu XX i XXI wieku jako przykład jednostronnych kontaktów językowych*, BPTJ.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej